

Timrå kommun

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Arenaskolans grundsärskola
belägen i Timrå kommun

Tillsyn i Arenaskolans grundskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Timrå kommun under våren 2015.
Arenaskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 juni 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Det framgår inte några kunskapsresultat i Skolverkets officiella statistik för grundskolan läsåret 2013/14.

Av Arenaskolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet kallad "Strategisk utvecklingsplan" framgår att eleverna inom grundskolan i stor utsträckning når de kunskapskrav som ska uppnås. Alla elever inom inriktningen träningsskola når upp till de grundläggande kunskapskraven och flera av eleverna når även upp till de fördjupade kunskapskraven. I övrigt finns, enligt rektorn och personal i skolan, inte någon dokumentation av grundskolans kunskapsresultat annat än på individnivå i elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner.

Något dokumenterat resultat av värdegrundsarbetet avseende grundskolan finns inte att ta del av vid Arenaskolan. Det finns inte heller något resultat att ta del av utifrån Skolinspektionens enkät inför tillsynen avseende grundskolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-11-15
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2015-11-15

5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-11-15
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-11-15

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Kommunen är i ett utvecklingsskede vad gäller att systematisera sitt arbete med att följa upp och utveckla utbildningsverksamheterna i kommunen. Det som framkommit i Skolinspektionens tillsyn talar dock för att detta arbete ännu inte börjat implementeras inom Arenaskolans grundsärskola. Arbetet försvåras av att kunskaperna om skolformen grundsärskola är låga hos skolläda och även hos övrig förvaltningspersonal, något som kommunen har identifierat och har för avsikt att inom kort avhjälpa genom utbildningsinsatser.

Grundsärskolans övergripande systematiska kvalitetsarbete måste förbättras. Lärarna uppger att de har god kunskap om elevernas individuella kunskapsutveckling men att det inte görs några sammanställningar av i vilken utsträckning skolan har uppnått läroplanens och kursplanernas mål och kunskapskrav i samtliga ämnen och ämnesområden. Det saknas till stor del övergripande uppföljningar och analyser på skolenhetsnivå. Uppföljning och analys är viktig för att skolan ska kunna ta tillvara det man lyckas väl med och kunna identifiera brister i verksamheten, se mönster och vidta åtgärder för utveckling och förbättring av utbildningen. Rektorn behöver även utforma rutiner för hur de olika funktionerna i elevhälsan ska involveras i analyser av skolenhetens resultat och utvecklingsbehov och se till att dessa analyser ligger till grund för konkreta, utvärderingsbara insatser som ska genomföras vid skolenheten.

Rektorn måste även se till att det vid grundsärskolan finns fungerande rutiner för arbetsgängen gällande utredning av elever i behov av särskilt stöd. Rektorn behöver säkerställa att personalen vid misstanke om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd anmäler detta till den person rektorn delegerat beslutsfattandet om särskilda stödinsatser till samt att samråd med elevhälsan alltid sker om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn behöver också se till att använda elevhälsan i grundsärskolans främjande och förebyggande elevhälsoarbete för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Systematiken behöver även utvecklas i arbetet mot kränkande behandling, så att kartläggning genomförs utifrån de specifika förutsättningar som gäller för grundsärskolan. Vidare behöver skolans plan mot kränkande behandling synliggöra ett strukturerat arbete för att förebygga och främja kränkande behandling utifrån resultatet av tidigare års insatser och utifrån de aktuella förutsättningar som råder inom grundsärskolan.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Timrå kommun att senast den 15 november 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är

tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att arbetsgången för särskilt stöd följs, så att;
 - a) skolpersonal som uppmärksammar att en elev kan vara i behov av annat stöd än i form av extra anpassningar, skyndsamt anmäler det till rektorn.
 - b) Samråd med elevhälsan alltid sker om det inte är uppenbart obehövt.
 - c) Rektorn säkerställer att en utredning om elevens behov av särskilt stöd görs skyndsamt, samt avgör vem som ska ansvara för utredningen.

Motivering till bedömning av brist

Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller även om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn, och om utredningen av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Rektorn uppger i intervju att det inte finns några skriftliga rutiner för arbetsgången för extra anpassningar och utredning av behov av särskilt stöd vilket fått som följd att det blir otydligt vad som gäller. Det finns dock en tänkt och delvis implementerad ärendegång för situationer där elever bedöms vara i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Lärarna tar i dessa situationer hjälp av varandra i de olika lärteamen för att hitta sätt att anpassa undervisningen för dessa elever. Om de extra anpassningar läraren gör inte fungerar ska läraren vända sig till mentorn som ska göra en kartläggning av elevens svårigheter och sedan vända sig till elevhälsan. I de fall där utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska beslut tas om att utarbeta åtgärds-

program. Beslut om att utarbeta åtgärdsprogram tas av biträdande rektor, tillika specialpedagog, till vilken rektorn har överlåtit beslutsfattandet om särskilda stödinsatser.

I lärarintervjuerna framkommer dock att denna arbetsgång inte alltid följs eftersom personalen upplever att elevhälsan inte har den kompetens som krävs gällande grundsärskolan. Personalen uppger att de inte vänder sig till elevhälsan med ärenden som gäller eleverna i grundsärskolan utan att de vänder sig direkt till SPSM, habiliteringen eller andra aktörer de tror kan hjälpa dem i frågor rörande elever i behov av särskilt stöd. De uppger att de tidigare haft tillgång till personal med hög kompetens angående grundsärskoleelever men att de inte har det nu. Tidigare har de även haft tillgång till handledning av elevhälsans psykologer vilket de upplever att de inte längre har. I intervjuer med lärare framförs även synpunkter på att skolan inte har personal med kompetens att utreda behov av specialpedagogiskt stöd och tillgodose behov av särskilt stöd som elever i grundsärskolan är i behov av. I intervju med elevhälsan framkommer att de sällan kontaktas av personal från särskolan. Även personal i elevhälsan är av den uppfattningen att det kan bero på att de saknar kompetens angående grundsärskolan. Detta leder till att information som borde komma elevhälsan till del inte alltid når elevhälsan. Därmed har inte heller skolledningen alltid den information de behöver för att kunna ge råd angående extra anpassningar och för att fatta beslut i frågor som rör särskilt stöd i grundsärskolan.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att utarbeta och förankra tydliga rutiner för skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Se till att rutinerna följs och att utredningar och beslut fattas skyndsamt så att elever ges det stöd de behöver. I sammanhanget är det också viktigt att se över tillgången till särskilt stöd och inventera vilka kompetenser som behövs för att säkerställa att elever får det stöd de behöver och kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Även om delar av processen särskilt stöd kan delegeras är det alltid rektorn som har det övergripande ansvaret.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte

begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Kartlägg grundsärskoleelevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling. I detta ingår att;
 - a) analysera och identifiera risker för kränkande behandling,
 - b) ange vilka konkreta förebyggande, respektive främjande insatser som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året för att förebygga kränkande behandling.
- Komplettera planen mot kränkande behandling så att den utifrån grundsärskolans verksamhet och innehåller;
 - a) en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts,
 - b) slutsatser som dras utifrån aktuell kartläggning av elevernas trygghet, samt
 - c) konkreta och uppföljningsbara åtgärder som ska genomföras under året.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje enskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling.

Huvudmannen har en skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling och därför också att se till att det varje år utarbetas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Av skollagens förarbeten framgår att planen ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska dels ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras m.m. (prop. 2007/08:95 s. 576 f. och 2005/06:38 s. 139 f.). Enligt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) bör planen återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning ligga till grund bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året.

Av intervjuer med rektor och personal framkommer att grundsärskolan kontinuerligt arbetar med värdegrunds- och trygghetsfrågor utifrån uppkomna situationer, främst inom sarskolegrupperna. Det görs få insatser gemensamt med grundskolan för att främja och förebygga likabehandling utifrån identifierade behov inom grundsärskolan. Personal och rektorn ger exempel på hur skolan arbetar med åtgärdande insatser när något inträffat på skolan och uppfattningen är att det överlag är bra stämning på skolan även om det sker kränkningar ibland. Personal från grundsärskolan finns oftast i närheten av eleverna i grundsärskolan vid raster och förflyttningar inom skolan vilket uppges vara nödvändigt och innebär att de tidigt kan ingripa om något inträffar.

Skolinspektionen har tagit del av den plan mot kränkande behandling som grundsärskolan vid Arenaskolan har tillsammans med Arenaskolans grundskola. Planen benämnd "Likabehandlingsplan för läsåret 2014/15". I planen redogörs kort för diskrimineringsgrunderna och att det ska råda nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling. Därefter anges Arenaskolans värdeord, tillit, framåtanda och arbetsro som ska gälla under läsåret 2014/15 samt vilka främjande och förebyggande insatser som ska leda fram till målen. Därefter anges i planen en arbetsgång för personalen att följa vid fall av diskriminering och kränkande behandling. Avslutningsvis anges på vilket sätt planen ska förankras hos personal, elever och vårdnadshavare samt att planen ska utvärderas i april månad år 2015 i klassråd, elevråd, på lärteamsmöten och arbetsplatsträffar.

Skolinspektionen konstaterar att planen är allmänt hållen. Den innehåller inte vilka slutsatser som dragits av tidigare utvärdering av planen eller av

genomförd kartläggning av situationen på skolan. En enkät har med hjälp av skolans kurator genomförts men resultatet av enkäten har inte använts för att ta fram konkreta insatser för att förebygga kränkningar vid skolan. De insatser som beskrivs i planen anger att skolan ska arbeta för att skapa en trygg miljö, men inte hur skolan konkret ska arbeta under året för att främja en trygg studiemiljö eller förebygga kränkande behandling.

En plan mot kränkande behandling kan i flera delar vara gemensam för grundskolan och grundsärskolan, men varje verksamhet måste utifrån en kartläggning beskriva de åtgärder som ska vidtas för att förebygga kränkande behandling. Åtgärderna ska utgå från de särskilda förutsättningar som finns i respektive verksamhet och de eventuella risker för kränkningar som kan finnas där och det faktum att elevgrupper, personal och verksamheternas uppdrag är olika. Tillsynen visar att de särskilda förutsättningar som råder i grundsärskolan och de risker för kränkningar som kan finnas i anslutning till grundskolans verksamhet inte framgår av den gemensamma planen vid Arenaskolan. Det saknas tydliga beskrivningar av vilka insatser som grundskolan behöver genomföra och följa upp under året. Redogörelser av hur föregående års planerade åtgärder genomförts saknas också.

Skolinspektionens bedömer att arbetet för att motverka kränkande behandling inte på ett tydligt sätt utgår från och behandlar verksamheten inom grundsärskolan. Eftersom den kartläggning som görs inte specifikt berör grundsärskolan och inga sådana specifika åtgärder heller finns angivna i den gemensamma planen mot kränkande behandling kan arbetet inte följas upp och förbättras till nästkommande år. Arbetet för att motverka kränkande behandling är därmed inte målinriktat för grundsärskolan. Rektorn måste därför se till att det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas med utgångspunkt av en kartläggning av grundsärskolans behov. Vidare ska en redogörelse av hur de planerade åtgärderna genomförts tas in i efterföljande års plan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande

demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Organisera och använd elevhälsan så att den ges förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och stödja grundskolans elever utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver rektorn:
 - a) följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet,
 - b) se till att elevhälsan arbetar förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,
 - c) se till att elevhälsan arbetar främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö,
 - d) se till att elevhälsan samverkar med övrig personal på ett kontinuerligt och strukturerat sätt.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276) som framhåller bland annat följande. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skola.

Arenaskolans elevhälsa leds av en specialpedagog tillika biträdande rektor och i teamet ingår även skolsköterska, två kuratorer, en specialpedagog och en studie- och yrkesvägledare. Skolpsykologer finns på central nivå och används exempelvis vid utredningar och handledning av personal.

I intervju med elevhälsans representanter framgår att skolpsykologerna i kommunen inte alls är involverade i elevhälsans förebyggande eller hälsofrämjande arbete vid kommunens skolenheter. Vidare framkommer att resterande kompetenser som ingår i skolenhetens elevhälsa i mycket begränsad utsträckning används förebyggande och hälsofrämjande. Av intervjuer framgår vidare att elevhälsan inte samverkar med övriga personalgrupper i skolan på ett kontinuerligt och strukturerat sätt. Elevhälsans arbete består till största delen av att arbeta reaktivt på signaler från lärare. Vanligtvis handlar det om att ge personal råd och stöd i frågor som personalen lyfter angående elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Synpunkter framförs om att både teamets arbetsätt och rutiner behöver tydliggöras och struktureras. Kuratorn har genomfört trivselenkäter på skolan men några riktade enkäter till grundsärskolan är inte genomförda. I övrigt uppges inte något främjande och förebyggande arbete förekomma i elevhälsoteamet.

Elevhälsan är inte med och utvärderar och upprättar skolan plan mot kränkande behandling kallad "likabehandlingsplan". Elevhälsan involveras inte heller i några övergripande analyser av skolans arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och elevernas utveckling mot utbildningens mål. Någon uppföljning och analys av hur elevhälsans arbete på Arenaskolan fungerar görs inte heller.

Skolinspektionen bedömer att Arenaskolan inte använder elevhälsan på ett sådant sätt att den utgör ett verktyg i grundsärskolans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver skapa strukturer för hur elevhälsan ska involveras i grundsärskolans

förebyggande och främjande elevhälsoarbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål utifrån identifierade behov och skapa en god lärandemiljö.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Följa upp och sammanställa enhetens resultat, i förekommande fall; elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 och måluppfyllelsen i årskurs 9 inriktning träningsskola, i alla ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås, och resultaten av arbetet med värdegrundsfrågor.
- Analysera utifrån uppföljningen vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, bland annat hur arbetet med särskilt stöd påverkar resultaten.
- Sätta in adekvata åtgärder utifrån den genomförda analysen för att utveckla verksamheten.
- Följa upp och utvärdera effekten av de åtgärder som genomförts.
- Se till att dokumentationen av enhetens resultat är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om utvecklingsinsatser.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn är ansvarig för att det på skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Vidare ska kvalitetsarbetet genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever, och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Kvalitetssäkring av skolans arbete ska bestå av analys och bedömning av såväl skolans kunskaps- som värdegrundsresultat med fokus på de nationella målen och undervisningens kvalitet. Centrala arbetsprocesser såsom organiseringen av det pedagogiska ledarskapet, det särskilda stödet och elevhälsans arbete behöver följas upp för att se hur dessa bidrar till att förbättra undervisningens kvalitet och elevers utveckling och lärande.

I intervjuer med personal och rektorn framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet avseende grundsärskolan i det närmaste är obefintligt. Det är enligt rektor tänkt att även grundsärskolan ska ingå i det systematiska kvalitetsarbete som håller på att implementeras i kommunen och i grundskolan men uppger samtidigt att grundsärskolan ännu inte ingått i prognosarbetet som genomförs för grundskolan.

Lärare följer kontinuerligt upp elevernas kunskapsutveckling och bedömningsdiskussioner förs vid arbetslagskonferenser. Det saknas dock en sammanställning och analys av elevernas måluppfyllelse i grundsärskola inriktning

träningsskola. Det görs heller inga dokumenterade analyser av måluppfyllelsen i grundsärskolans ämnen utifrån de nationella kunskapskraven. Enligt både personal och rektorn så efterfrågas inga kunskapsresultat av rektorn och huvudmannen annat än antalet elever som uppnått kunskapskraven.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att det systematiska kvalitetsarbetet vid grundsärskolan vid Arenaskolan inte uppfyller skollagens krav. Rektorn behöver utforma rutiner för hur och när resultaten avseende grundsärskolans verksamhet ska analyseras, däribland kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero. Denna analys ska sedan ligga till grund för vilka konkreta utvärderingsbara insatser som ska vidtas.

Eftersom inga analyser av måluppfyllelsen genomförs saknar rektorn underlag för att kunna vidta åtgärder i syfte att nå ökad måluppfyllelse. Rektorn behöver tillsammans med personalen analysera kunskapsresultaten i varje ämne och måluppfyllelsen i ämnesområdena i relation till kursplanernas kunskapskrav i årskurs 9 i grundsärskolan samt i årskurs 9 i grundsärskolan inriktning träningsskola. Rektorn behöver också se till att arbetet med normer och värden följs upp och analyseras på skolenhetsnivå. Detta för att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs samt initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Det är en rektors roll att leda kvalitetsarbetet.

Analyserna kan exempelvis handla om att analysera skillnader över tid, mellan olika ämnen och kön i förhållande till faktorer såsom arbetsformer, arbetssätt, undervisningstid, materiella resurser och personalens kompetens. Dokumentation gör det möjligt att följa skolans kvalitetsarbete över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis

genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärn timer och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Beslut

2015-07-02
16 (18)

Dnr 43 - 2014:8582

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Wikén
Beslutsfattare

Ulrika Svedmark
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Arenaskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Arenaskolans grundsärskola

Grundsärskolan vid Arenaskolan omfattar utbildning i grundsärskolans årskurser 7–9. Vid tillsynstillfället finns 15 elever i grundsärskolan varav 5 elever i grundsärskolan inriktning träningsskola.

Vid Arenaskola finns även utbildning för grundskolans årskurser 7–9. Grundskolan bedöms i ett eget beslut (43-2014:8580). Arenaskolan ligger i anslutning till kommunens idrottscentrum med gångavstånd till E.On Arena och andra idrottsanläggningar. Arenaskolan bildades för två år sedan genom en hopslagning av Söråkerskolan och Mariedalsskolan.

Rektorn för Arenaskolan är rektor för både grundskola och grundsärskola. Särskolans personal är organiserad i ett av de fem lärteam, arbetslag, som finns vid skolan. Skolans ledningsgrupp består av rektorn, två biträdande rektorer och teamledarna för de fem olika lärteamen.

De flesta elever vid grundsärskolan i Timrå kommun fortsätter sin utbildning i Sundsvalls kommun.